

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (تعادل و تراجیح)

حکومت

جلسه ۴۰۹

استاد شفیعی

تعریف حکومت

دو مقوم آخر از مقومات هفتگانه تعارض، این بود که تقابل ادله از باب حکومت و ورود نباشد.

حکومت:

احد الدلیلین مقدم باشد بر دلیل دیگر از جهت مضمون و معنا و بین این دو دلیل هم رابطه‌ی تعارض و تراحم نباشد و این تقدم هم از باب سیطره و قهر است. این تقدم از ناحیه سند، حجیت و تخصیص و ورود نیست، بلکه از ناحیه لسان دلیل حاکم است که سیطره بر دلیل محکوم دارد.

اقسام حکومت:

۱. به نحو توسعه: دائره موضوع و یا محمول دلیل محکوم را توسعه می‌دهد. این صورت از قضیه شباهتی با تخصیص ندارد.

۲. به نحو تضییق: دائره موضوع و یا محمول دلیل محکوم را مضیق می‌کند. این مورد، محل بحث و خلط با مبحث تخصیص است. وجه اشتراک حکومت و تخصیص مفاد این دو قضیه است که دال بر اخراج بعضی از افراد است.

وجوه اختلاف:

۱. تفاوت در اخراج: اخراج در باب تخصیص حقیقی است، بر خلاف حکومت که اخراجش ادعائی

است.

۲. دلیل عام، در تخصیص، بعد از ورود مخصص بر عمومیت خود باقی می‌ماند، بر خلاف حکومت، که

با وجود دلیل حاکم، دیگر ظهوری برای محکوم باقی نمی‌ماند.

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

تذکر:

تخصیص یعنی: سلب حکم عام از خاص و اخراج خاص از عموم عام؛ در تخصیص، خاص از تحت حکم عام خارج می‌شود، نه از موضوع آن.

مثلاً: «اکرم العلماء» اگر چه شامل علمای فاسق می‌شود، اما بدلیل تخصیص، حکم اکرام بر آنان مترتب نمی‌شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv